

**UCHWAŁA NR III/23/10
RADY MIASTA PUŁAWY**

z dnia 22 grudnia 2010 r.

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011 dla miasta Puławy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami), art. 41 ust. 1 – 2 i 5, art. 12 ust. 4 oraz art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami), Rada Miasta Puławy uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się i przyjmuje do realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011 dla miasta Puławy, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Puławy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Puławy

Zbigniew Sliwiński

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011 dla miasta Puławy

Spis treści

Wstęp

Rozdział I

Diagnoza środowiska lokalnego

1.1 Badania ankietowe wśród młodzieży w szkołach

Młodzież a alkohol

Efekty działań profilaktycznych

Dane statystyczne instytucji i organizacji

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puławach

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach

Dane Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach

Dane Komendy Powiatowej Policji w Puławach

Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych

Zasoby środowiska lokalnego

Instytucje i organizacje, działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Rozdział II

Podstawowe założenia Programu

2.1 Podstawa prawna Programu

2.2 Adresaci Programu

2.3 Realizatorzy Programu

2.4 Źródła finansowania Programu

2.5 Monitorowanie i ewaluacja Programu

Rozdział III

Cele Programu

3.1 Główny cel Programu

3.2 Cele szczegółowe Programu

Rozdział IV

Formy realizacji celów szczegółowych Programu

Rozdział V

Zadania do realizacji w roku 2011

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Załącznik Nr 1

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2011 dla miasta Puławy

Załącznik Nr 2

Profilaktyczno – Rozwojowy Program Pracy z Dziećmi i Młodzieżą „Alternatywa”

Załącznik Nr 3

Program nauki pływania dla uczniów szkół podstawowych, prowadzonych przez gminę Miasto Puławy.

Wstęp

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w myśl Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, należy do zadań własnych gminy. Realizacja zadań, określonych w w/w Ustawie, powinna być prowadzona w postaci Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Planując działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, należy pamiętać o tym, że tylko systematycznie prowadzona profilaktyka oraz objęcie nią różnych grup społecznych, zwłaszcza dzieci i młodzieży, daje oczekiwane rezultaty. Niezwykle istotne w takim ujęciu jest zbudowanie szerokiej współpracy i zaangażowania osób fizycznych, placówek, instytucji oraz organizacji pozarządowych, działających na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi. Niniejszy Program składa się z sześciu rozdziałów i dwóch załączników. Rozdział I jest próbą zdiagnozowania środowiska lokalnego. Rozdział II przedstawia podstawowe założenia Programu. Rozdział III określa cele Programu. Rozdział IV poświęcony jest formom realizacji celów szczegółowych Programu. Rozdział V zawiera zadania do realizacji w roku 2011. Rozdział VI to zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Załącznikiem Nr 1 do Programu jest Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2011 dla miasta Puławy, Załącznik Nr 2 stanowi Profilaktyczno – Rozwojowy Program Pracy z Dziećmi i Młodzieżą „Alternatywa”, Załącznik Nr 3 stanowi Program nauki pływania dla uczniów szkół podstawowych, prowadzonych przez gminę Miasto Puławy.

Rozdział 1.

Diagnoza środowiska lokalnego

1.1 Badania ankietowe wśród młodzieży w szkołach

1.1.1 Młodzież a alkohol

W maju 2007 roku wśród młodzieży szkół puławskich przeprowadzone zostały badania dotyczące zagrożeń zjawiskami patologii społecznej oraz rezultatów prowadzonych działań profilaktycznych. Badania te zostały przygotowane i przeprowadzone dzięki współpracy gminy Miasto Puławy z Panem Robertem Porzakiem – pracownikiem naukowym Instytutu Psychologii Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie. W opracowaniu wyników badań wzięto pod uwagę dane pochodzące z badań ankietowych 898 osób, z czego 10,6% stanowili uczniowie szkół podstawowych, 30,2% uczniowie gimnazjów, 11,9% uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, 18,9% uczniowie technikum oraz 28,4% uczniowie liceów ogólnokształcących. W grupie uczniów wylosowanych do badania dziewczęta stanowiły 45,1%, a chłopcy 54,9%. Reprezentacja płci w poszczególnych typach szkół była istotnie różna statystycznie, co wynika z rozbieżności struktur płciowych uczniów szkół o profilu zawodowym i uczniów liceów ogólnokształcących. Badaniami w szkołach podstawowych zostało objętych nieco więcej dziewcząt, natomiast wśród zbadanych uczniów gimnazjów nieco liczniej reprezentowani są chłopcy. Uzyskane wyniki badań zamieszczone zostały w raporcie pn. „Zagrożenia zjawiskami patologii społecznej oraz rezultaty prowadzonych działań profilaktycznych w środowisku młodzieży Puław – tytoń, alkohol, narkotyki, przemoc”.

Główne wnioski uzyskane w badaniach:

1. Większość badanych uczniów ma kontakt z rodzicami pijącymi alkohol w jego obecności kilka razy w roku, najczęściej podczas świąt i uroczystości rodzinnych. Wzorzec niepicia alkoholu w domu występuje wśród ok. 12% badanych uczniów.
2. Nigdy nie widziało pijanego rodzica ok. 36% badanych uczniów. Systematycznie, kilka razy w miesiącu, widuje pijanych rodziców 9,4% badanych.
3. Co piąty uczeń nigdy nie miał kontaktu z pijącymi rówieśnikami. Pozostali respondenci najczęściej widują pijanych rówieśników kilka razy w ciągu miesiąca.

4. Częstość kontaktu z rodzicami pijącymi alkohol lub pijanymi zmniejszyła się w porównaniu z poprzednimi badaniami. Spadła również częstość obserwowania pijących alkohol rówieśników.

5. Ponad 30% badanej młodzieży spożywa alkohol kilka razy w miesiącu. Picie alkoholu występuje najczęściej wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych i technikum.

6. Wśród uczniów szkół podstawowych ponad połowa nie miała kontaktu z alkoholem.

7. Niemal połowa badanych nigdy się nie upiła. Wśród osób, które już doświadczyły upojenia alkoholowego dominują uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i technikum.

8. Niemal połowa badanych uczniów spożywa alkohol na spotkaniach z rówieśnikami. W dalszej kolejności miejscem kontaktu z alkoholem są okazje w domu, za zgodą rodziców, następnie dyskoteki. Co trzeci badany uczeń deklaruje, że nigdy nie miał okazji do picia alkoholu. Wśród uczniów szkół podstawowych deklaruje tak 80 % respondentów.

9. Dominującą postawą wobec picia alkoholu jest obojętność. W szkołach podstawowych i gimnazjach więcej jest uczniów negatywnie ustosunkowanych do picia alkoholu przez rówieśników, niż uczniów akceptujących takie zachowanie.

10. Do najczęstszych przyczyn zgody na wypicie alkoholu należy poprawa humoru. Wśród uczniów podstawówek najczęstszą przyczyną przyjęcia propozycji wypicia alkoholu byłaby ciekawość, znaczącą rolę gra też obawa przed odrzuceniem.

11. Większość badanych uczniów (54,7%) wchodzi w posiadanie alkoholu poprzez kupowanie go w sklepie. Zakup jako drogę zdobycia alkoholu podało 40,9% gimnazjalistów. Natomiast dla uczniów szkół podstawowych najczęstszym sposobem zdobywania alkoholu jest częstowanie przez rówieśników (40,7%) oraz przez starszych (25,9%).

12. Pierwszy kontakt z alkoholem badani mieli przeciętnie po dwunastym roku życia.

1.1.2 Efekty działań profilaktycznych

Uzyskane wyniki badań zamieszczone zostały w Raporcie pn. „Zagrożenia zjawiskami patologii społecznej oraz rezultaty prowadzonych działań profilaktycznych w środowisku młodzieży Puław – tytoń, alkohol, narkotyki, przemoc”.

Główne wnioski uzyskane w badaniach:

1. Uczniowie biorący udział w programach profilaktycznych w reakcji na stres istotnie częściej rozmawiają z rówieśnikami i rodzicami, częściej wyrażają emocje w płaczu bądź szukają pocieszenia w modlitwie. Częściej odreagowują stres czytając książki. Natomiast rzadziej w porównaniu ze swoimi rówieśnikami palą tytoń, piją alkohol oraz stosują leki lub narkotyki.

2. Uczniowie biorący udział w programach profilaktycznych w reakcji na negatywną presję częściej odmawiają niż osoby nie biorące udziału w tych programach.

3. Uczestnicy programów profilaktycznych znacznie częściej przejawiają krytyczne postawy wobec picia alkoholu.

4. Uczestnicy zajęć profilaktycznych posiadają znacząco większą wiedzę o zagrożeniach i szkodliwości środków psychoaktywnych.

5. Uczestnicy programów profilaktycznych istotnie rzadziej wagarują. Zdarzające się im ucieczki ze szkoły realizują w sytuacjach różniących się od ucieczek, jakie podejmują uczniowie nie biorący udziału w zajęciach profilaktycznych. Rzadziej realizują ucieczki samemu, świadczące o negatywnym ustosunkowaniu do szkoły lub niektórych przedmiotów, częściej natomiast ulegają presji całej klasy.

1.2 Dane statystyczne instytucji i organizacji

1.2.1 Dane dotyczące pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Dane liczbowe Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość
---	-------

	2007	2008	2009	2010
Obrady całego składu Komisji	19	19	19	16
Spotkania Zespołu ds. leczenia	38	37	37	35
Ilość kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych	103	130	123	153
Wnioski o wszczęcie postępowania (nowe)	108	113	97	84
Sprawy poddane analizie przez Zespół ds. leczenia	175	206	203	173
Wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego do Sądu Rejonowego	33	51	54	46
Sprawy, w których zawieszono zostało postępowanie	15	25	13	25
Sprawy, w których umorzono zostało postępowanie	4	12	14	15
Osoby skierowane na badanie do biegłego	70	86	74	61
Opinie wydane przez biegłego na prośbę Komisji	34	39	50	41

1.2.2 Dane dotyczące pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
1.	Rodziny z problemem alkoholowym	243	249	214	213
<i>w tym dzieci</i>		162	179	154	179

1.2.3 Dane dotyczące pracy Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
1.	Osoby zarejestrowane – uzależnione od alkoholu	671	696	701	678
2.	Osoby zarejestrowane – współuzależnione	135	143	137	126
3.	Przeprowadzone konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu	1322	1173	1485	925
4.	Przeprowadzone konsultacje dla osób współuzależnionych	275	193	96	132
5.	Przeprowadzone sesje rodzinne	8	1	-	18
6.	Przeprowadzone sesje grupowe	953	785	806	679
7.	Przeprowadzone sesje indywidualne	1375	1497	1564	1528

1.2.4 Dane dotyczące pracy Komendy Powiatowej Policji w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Brak treści

Lp.	Dane liczbowe Komendy Powiatowej Policji w Puławach	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
Wypadki i kolizje drogowe popełnione przez nietrzeźwe osoby – ogółem		55	68	57	80
1.	Wypadki drogowe	7	6	12	6
2.	Kolizje drogowe	45	62	45	68
3.	Kolizje drogowe popełnione przez nietrzeźwych pieszych	3	9	-	6
Wykroczenia popełnione przez nietrzeźwe osoby – ogółem		555	110	-	642
1.	Prowadzenie pojazdów mechanicznych	155	12	169	253
2.	Prowadzenie innych pojazdów typu: rower, wóz konny	159	0	133	224
3.	Zakłócanie spokoju i porządku publicznego	19	16	611	39
4.	Inne – wynikające z przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości	222	1746	611	126
Przestępstwa dokonane przez osoby nietrzeźwe – ogółem		53	441	189	240

1.	Przestępstwa popełnione, przeciwko życiu i zdrowiu	14	4	6	5
2.	Przestępstwa popełnione, przeciwko mieniu	39	38	26	37
Czyny karalne spowodowane przez nieletnich, będących pod wpływem alkoholu		5	7	4	3
Zatrzymani do wytrzeźwienia – ogółem		445	277	299	286
1.	W tym sprawcy przemocy domowej	18	30	20	32

1.3 Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych

Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych następować będzie poprzez:

1. Przestrzeganie, ustalonej uchwałą Rady Miasta Puławy, liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, tj.

a) 125 – maksymalna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,

b) 85 – maksymalna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

2. Przestrzeganie, ustalonego uchwałą Rady Miasta Puławy, usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych, tj.:

a) miejsca sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą znajdować się na terenie nieruchomości, na której znajdują się obiekty kultu religijnego,

b) miejsca sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu oraz o zawartości powyżej 18% alkoholu nie mogą znajdować się na terenie nieruchomości, na której znajdują się obiekty sportowe, plaże, baseny i kąpieliska.

3. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

1.3.1 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

2008r - 98, 2009 r - 89, 2010 r - 92

1.3.2 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

2008 r - 67, 2009 r - 69, 2010 r - 60

1.4 Zasoby środowiska lokalnego

1.4.1 Instytucje i organizacje, działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Urząd Miasta Puławy

a) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach

a) Klub Integracji Społecznej

b) Ośrodek Mediacji Rodzinnych i Społecznych

c) Zespół Profilaktyczno – Terapeutyczny

3. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach

4. Komenda Powiatowa Policji w Puławach

5. Sąd Rejonowy w Puławach

6. Staż Miejska w Puławach

7. Placówki oświatowe z terenu miasta Puławy

8. Placówki służby zdrowia z terenu miasta Puławy

9. Fundacja „Preasterno”
10. Puławskie Forum Organizacji i Stowarzyszeń “Razem”
  - a) Biuro Porad Obywatelskich
11. Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego
12. Stowarzyszenie „Barwy Tęczy”
13. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących „Pogodne Życie”
14. Towarzystwo „Nowa Kuźnia”
15. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym „AGAPE”

Rozdział 2. Podstawowe założenia Programu

2.1 Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną Programu jest:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

Dokumentami, z którymi koresponduje realizacja Programu są:

- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puławy,
- Program współpracy gminy Miasto Puławy z organizacjami pozarządowymi,
- Miejski System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Puławy,

2.2 Adresaci Programu

Adresatami Programu są mieszkańcy miasta Puławy, a w szczególności:

- dzieci i młodzież,
- rodzice,
- nauczyciele i wychowawcy,
- dorośli mieszkańcy miasta,
- osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu,
- osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny,
- instytucje i organizacje, działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

2.3 Realizatorzy Programu

Podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu są:

- samorząd lokalny,
- instytucje i organizacje, działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

2.4 Źródła finansowania Programu

Program finansowany jest z:

- budżetu miasta Puławy – środki pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za korzystanie z tych zezwoleń,
- środków własnych realizatorów Programu,
- środków pozyskanych od sponsorów,

2.5 Monitorowanie i ewaluacja Programu

1. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Prezydent Miasta Puławy.
2. Osoba odpowiedzialna za realizację Programu monitoruje realizację zadań w danym roku i sporządza roczne sprawozdanie z realizacji tych zadań w danym roku.
3. Ewaluacji Programu służy diagnoza środowiska lokalnego.

Rozdział 3. Cele Programu

3.1 Główny cel Programu

Głównym celem Programu jest ograniczenie występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

3.2 Cele szczegółowe Programu

Celami szczegółowymi Programu są:

1. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu.
2. Ograniczenie nadużywania alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
3. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozdział 4. Formy realizacji celów szczegółowych Programu

Cel szczegółowy

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu.

Formy realizacji

1. Prowadzenie terapii.
2. Udzielanie pomocy psychologicznej.
3. Udzielanie pomocy prawnej.
4. Prowadzenie mediacji rodzinnych.
5. Prowadzenie działań interwencyjnych.
6. Prowadzenie pomocy socjalnej w formie posiłku.
7. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych.
8. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób objętych terapią.
2. Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej.
3. Liczba osób korzystających z pomocy prawnej.
4. Liczba osób korzystających z mediacji rodzinnych.
5. Liczba osób objętych działaniami interwencyjnymi.
6. Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej w formie posiłku.
7. Liczba osób objętych zajęciami socjoterapeutycznymi.
8. Liczba osób objętych zajęciami edukacyjnymi dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.

Cel szczegółowy

Ograniczenie nadużywania alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Formy realizacji

1. Prowadzenie programów profilaktycznych.
2. Prowadzenie programów terapeutycznych.
3. Prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych.
4. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych.
5. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych
6. Wspieranie dodatkowych form spędzania czasu wolnego.
7. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.
8. Prowadzenie poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób objętych programami profilaktycznymi.
2. Liczba osób objętych programami terapeutycznymi.
3. Liczba osób objętych zajęciami opiekuńczo – wychowawczymi.
4. Liczba osób objętych zajęciami socjoterapeutycznymi.
5. Liczba osób objętych pozalekcyjnymi zajęciami sportowymi.
6. Liczba dodatkowych form spędzania czasu wolnego.
7. Liczba osób objętych zajęciami edukacyjnymi dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.
8. Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Cel szczegółowy

Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Formy realizacji

1. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, poprzez zakup i druk ulotek, plakatów, broszur.
2. Organizowanie lokalnych i przystępowanie do ogólnopolskich kampanii i konferencji.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba zakupionych i wydrukowanych ulotek, plakatów i broszur.
2. Liczba zorganizowanych kampanii lokalnych.
3. Liczba ogólnopolskich kampanii i konferencji, do których przystąpiono.

Rozdział 5. Zadania do realizacji w roku 2011

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji w kwartałach				Planowany koszt realizacji	Jednostka realizująca
		I	II	III	IV		
I.	<i>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu</i> 1. Zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików z terenu miasta Puławy	X	X	X	X	9.500 zł	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach
II.	<i>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</i>			X			Urząd Miasta Puławy

	<p>1. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenia dla członków Komisji, - wynagrodzenia dla biegłych za wydanie pisemnej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, - materiały konieczne do pracy Komisji, - materiały informacyjno – edukacyjne dotyczące pracy Komisji, - szkolenie członków Komisji i jej bezpośrednich współpracowników w celu podnoszenia kwalifikacji poprawy wzajemnej współpracy, - opłaty sądowe ponoszone w związku z kierowaniem wniosków do Sądu Rejonowego o skierowanie na leczenie odwykowe. <p>2. Zadania w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie realizowane są w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2011 dla miasta Puławy, stanowiącego Załącznik Nr 1 do niniejszego Programu.</p>	X	X		X	87.500 zł	Urząd Miasta Puławy
				X		-	
					X		

III.	<p><i>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.</i></p> <p>1. Działania informacyjno – edukacyjne, skierowane do dzieci i młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Realizacja Profilaktyczno – Rozwojowego Programu Pracy z Dziećmi i Młodzieżą „Alternatywa”, stanowiącego Załącznik Nr 2 do niniejszego Programu · Realizacja „Programu Domowych Detektywów” i Programu „Fantastyczne Możliwości” · Realizacja Programu „Młodzieżowe Ochotnicze Pogotowie Rówieśnicze” - organizacja seminarium dla młodzieży · Realizacja Programu „NOE” i Programu „DEBATA” · Realizacja warsztatów dla ojców (Program „Tato.net”) · Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych; · Realizacja Programu „Spójrz Inaczej” (szkolenie dla nauczycieli) <p>2. * Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci. Realizacja „Programu nauki pływania dla uczniów szkół podstawowych”</p> <p>3. Działania informacyjno – edukacyjne, skierowane do społeczności lokalnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Organizacja kampanii, konkursów imprez profilaktycznych - zakup materiałów i nagród; · Druk i zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych; 	X		X X X	X	275.370 zł	Urząd Miasta Puławy Szkoły z terenu miasta Puławy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach
		X			X	172.000 zł	
			X		X	3.934 zł	

									Urząd Miasta Puławy, szkoły podstawowe, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
									Urząd Miasta Puławy

IV.	<i>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.</i>	X	X	X	X	313.196 zł	Urząd Miasta Puławy Organizacje pozarządowe
	1. Zlecenie realizacji zadań publicznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawą o pomocy społecznej.						
	2. Konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.						
	3. Wzajemne informowanie się o kierunkach planowanej działalności i współdziałania w celu ujednoczenia i zharmonizowania tych kierunków.						
	4. Tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji, Rady Miasta Puławy i Prezydenta Miasta Puławy.						
V.	<i>Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy.</i>	X	X	X	X	-	Urząd Miasta Puławy
VI.	<i>Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.</i>	X	X	X	X	-	Klub Integracji Społecznej, funkcjonujący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach
RAZEM						689.500 zł	

* Środki na realizację Programu pływania dla uczniów szkół podstawowych będą pochodzić z budżetu Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Puławy.

Pozostałe zadania będą realizowane po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawą o pomocy społecznej. Do zadań tych należą:

1. Prowadzenie Punktu konsultacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocy.
2. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
3. Prowadzenie programu działań psychoedukacyjnych i terapeutycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Prowadzenie Programu profilaktycznego „Śnieżna Kula”.

Rozdział 6.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mają prawo do wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Komisji. Ustala się, że kwota za udział w posiedzeniu zespołu ds. leczenia i zespołu ds. kontroli jest jednakowa dla przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza oraz pozostałych członków komisji i wynosi 82 zł brutto za jedno posiedzenie. Jednocześnie przewodniczący za udział w zebraniu ogólnym Komisji otrzymuje 90 zł brutto (za jedno posiedzenie), natomiast pozostali członkowie za udział w tym samym posiedzeniu otrzymują 72 zł brutto (za jedno posiedzenie).

Ustala się jednocześnie, że w miesiącu nie może się odbyć więcej niż dziesięć posiedzeń Komisji (w tym posiedzeń zespołów ds. leczenia i ogólnych spotkań Komisji).

Przewidywana ilość kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w 2011 roku wynosi 36 (średnio 3 kontrole w miesiącu).

TYTUŁ NR 1 DO MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2011 DLA MIASTA PUŁAWY.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2011 dla miasta Puławy

Spis treści

Wstęp

Rozdział I

Diagnoza środowiska lokalnego

Badania ankietowe wśród młodzieży w szkołach

1.1.1 Młodzież a przemoc

1.1.2 Efekty działań profilaktycznych

Dane statystyczne instytucji i organizacji

1.2.1 Dane Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach

1.2.2 Dane Komendy Powiatowej Policji w Puławach

1.2.3 Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach

1.2.4 Dane Prokuratury Rejonowej w Puławach

1.2.5 Dane Sądu Rejonowego w Puławach

1.2.6 Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

1.3 Zasoby środowiska lokalnego

1.3.1 Instytucje i organizacje działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rozdział II

Podstawowe założenia Programu

2.6 Podstawa prawna Programu

- 2.7 Adresaci Programu
- 2.8 Realizatorzy Programu
- 2.9 Źródła finansowania Programu
- 2.10 Monitorowanie i ewaluacja Programu

Rozdział III

Cele Programu

- 3.1 Główny cel Programu
- 3.2 Cele szczegółowe Programu

Rozdział IV

Formy realizacji celów szczegółowych Programu

Rozdział V

Zadania do realizacji w roku 2011

Wstęp

Prowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w myśl Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, należy do zadań własnych gminy. Jednym z zadań, określonym w w/w Ustawie, jest opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Planując działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, należy pamiętać o tym, że przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym zarówno co do rozumienia jego przyczyn, jak i skutków. Uprawnione jest więc założenie, że żadna instytucja działająca w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać tego problemu, ograniczając się tylko do własnych kompetencji i uprawnień. Konieczna okazuje się współpraca służb, instytucji i organizacji społecznych. Jednocześnie w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dużą rolę odgrywa systematycznie prowadzona profilaktyka, obejmująca różne grupy społeczne, zwłaszcza dzieci i młodzież. Niniejszy Program składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział I jest próbą zdiagnozowania środowiska lokalnego. Pełna diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie znajduje się w „Diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Puławy – Raport 2007”, stanowiącym element Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Puławy na lata 2008 – 2012. Rozdział II przedstawia podstawowe założenia Programu. Rozdział III określa cele Programu. Rozdział IV poświęcony jest formom realizacji celów szczegółowych Programu. Rozdział V zawiera zadania do realizacji w roku 2011.

Rozdział 1.

Diagnoza środowiska lokalnego

1.2 Badania ankietowe wśród młodzieży w szkołach

1.1.1 Młodzież a przemoc

W maju 2007 roku wśród młodzieży szkół puławskich przeprowadzone zostały badania dotyczące zagrożeń zjawiskami patologii społecznej oraz rezultatów prowadzonych działań profilaktycznych. Badania te zostały przygotowane i przeprowadzone dzięki współpracy gminy Miasto Puławy z Panem Robertem Porzakiem – pracownikiem naukowym Instytutu Psychologii Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie. W opracowaniu wyników badań wzięto pod uwagę dane pochodzące z badań ankietowych 898 osób, z czego 10,6% stanowili uczniowie szkół podstawowych, 30,2% uczniowie gimnazjów, 11,9% uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, 18,9% uczniowie technikum oraz 28,4% uczniowie liceów ogólnokształcących. W grupie uczniów wylosowanych do badania dziewczęta stanowiły 45,1%, a chłopcy 54,9%. Reprezentacja płci w poszczególnych typach szkół była istotnie różna statystycznie, co wynika z rozbieżności struktur płciowych uczniów szkół o profilu zawodowym i uczniów liceów ogólnokształcących. Badaniami w szkołach podstawowych zostało objętych nieco więcej dziewcząt, natomiast wśród zbadanych uczniów gimnazjów nieco liczniej reprezentowani są chłopcy.

Uzyskane wyniki badań zamieszczone zostały w Raporcie pn. „Zagrożenia zjawiskami patologii społecznej oraz rezultaty prowadzonych działań profilaktycznych w środowisku młodzieży Puław – tytoń, alkohol, narkotyki, przemoc”.

Główne wnioski uzyskane w badaniach:

1. Niemal połowa badanych uczniów co najmniej raz w życiu obserwowała agresję werbalną rodziców. Systematyczne obserwowanie agresji werbalnej rodziców kilka razy w ciągu miesiąca jest udziałem ponad 5% uczniów.

2. Agresja fizyczna rodziców w postaci bicia kogoś przy dziecku była widziana co najmniej raz lub kilka razy przez ponad 20% uczniów.

3. Bycie obiektem złośliwości i ośmieszenia zdarzyło się ponad jednej trzeciej uczniów raz lub kilka razy w życiu. Ponad 15% uczniów miewa takie doświadczenie kilka razy w roku. Co trzeci badany miał do czynienia z wulgarnym wymyślaniem raz lub kilka razy w życiu. Większość uczniów nigdy nie była obiektem poniżania i grózb.

4. Zdecydowana większość badanych uczniów nigdy nie doświadczyła dotykania intymnych sfer ciała, zabierania pieniędzy i rzeczy oraz bicia. Przemocy w postaci uderzania lub szarpania doświadczyło kilka razy w życiu 23% badanych uczniów.

5. Około połowy badanych uczniów doświadcza jakichś form przemocy ze strony rówieśników. Najczęściej są to różne rodzaje agresji werbalnej, zdarza się także dość często szarpanie lub uderzanie. Przemoc ze strony starszych uczniów występuje znacznie rzadziej, niż przemoc rówieśnicza. Przybiera najczęściej formy werbalne, obejmujące wymyślanie, grożenie i wyśmiewanie.

6. Rozkład częstości stosowania różnych form przemocy jest zbliżony do struktury przemocy doświadczanej. Do najczęściej stosowanych należą zachowania o charakterze agresji werbalnej. Sporadycznie, raz lub kilka razy w życiu, realizowana była przez co trzecią badaną osobę złośliwość lub ośmieszanie innych osób.

7. Do względnie najczęstszych przejawów agresji i przemocy niewerbalnej należy szarpanie i uderzanie. Co piąty uczeń podejmował takie zachowania raz lub kilka razy w życiu.

8. Osobami, wobec których badani uczniowie stosują zdecydowanie najwięcej form agresji są rówieśnicy. W dalszej kolejności agresja i przemoc stosowane są też wobec rodzeństwa oraz starszych uczniów. Najmniej agresji uczniowie wyrażają w relacjach z nauczycielami i rodzicami.

9. Repertuar agresywnych zachowań realizowanych wobec rówieśników obejmuje głównie ataki werbalne. Spośród różnych form agresji ponad połowa badanych uczniów stosuje złośliwość i ośmieszanie rówieśników.

10. Przemoc wobec starszych uczniów występuje dużo rzadziej, niż wobec rówieśników. Najczęstsze formy atakowania starszych uczniów to wulgaryzmy i złośliwości oraz uderzanie i szarpanie.

11. Przemoc i agresja ukierunkowane na osoby dorosłe przybierają najczęściej formy werbalne.

1.1.2 Efekty działań profilaktycznych

Uzyskane wyniki badań zamieszczone zostały w Raporcie pn. „Zagrożenia zjawiskami patologii społecznej oraz rezultaty prowadzonych działań profilaktycznych w środowisku młodzieży Puław – tytoń, alkohol, narkotyki, przemoc”.

Główne wnioski uzyskane w badaniach:

1. Uczniowie biorący udział w programach profilaktycznych w reakcji na stres istotnie częściej rozmawiają z rówieśnikami i rodzicami, częściej wyrażają emocje w płaczu bądź szukają pocieszenia w modlitwie. Częściej odreagowują stres czytając książki. Natomiast rzadziej w porównaniu ze swoimi rówieśnikami palą tytoń, piją alkohol oraz stosują leki lub narkotyki.

2. Uczniowie biorący udział w programach profilaktycznych w reakcji na negatywną presję częściej odmawiają niż osoby nie biorące udziału w profilaktyce.

3. Uczestnicy programów profilaktycznych istotnie rzadziej wagarują. Zdarzające się im ucieczki ze szkoły realizują w sytuacjach różniących się od ucieczek, jakie podejmują uczniowie nie biorący udziału w zajęciach profilaktycznych. Rzadziej realizują ucieczki samemu, świadczące o negatywnym ustosunkowaniu do szkoły lub niektórych przedmiotów, częściej natomiast ulegają presji całej klasy.

1.2 Dane statystyczne instytucji i organizacji

1.2.1 Dane dotyczące pracy Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
1.	Przeprowadzone rozmowy telefoniczne	1328	1012	991	1039
2.	Bezpośrednie wizyty w CIK	541	468	913	592
3.	Wyjazdy interwencyjne pozastacjonarne	28	18	28	31
4.	Osoby zamieszkujące w hostelu	39	34	13	27
<i>w tym dzieci</i>		16	12	5	6
6.	Przeprowadzone terapie rodzinne	17	15	17	17
7.	Rodziny objęte terapią rodzinną	20	17	15	15
8.	Przeprowadzone terapie sprawców przemocy	67	8	8	8
9.	Sprawcy objęci terapią	11	10	10	9
10.	Przeprowadzone konsultacje prawne	22	34	48	60
11.	Przeprowadzone konsultacje specjalisty terapii uzależnień	21	14	9	-
12.	Przeprowadzone konsultacje psychologiczno – pedagogiczne	92	61	78	592 (CIK)
13.	Przeprowadzone rozmowy telefoniczne w ramach telefonu zaufania	40	34	19	800
14.	Bezpośrednie wizyty w Punkcie	95	75	116	-

1.2.2 Dane dotyczące pracy Komendy Powiatowej Policji w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Komendy Powiatowej Policji w Puławach	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
Złożone wnioski o ściganie przestępstwa, dotyczące przemocy w rodzinie		104	203	94	110
Wszczęte postępowania przygotowawcze przeciwko sprawcy przemocy w rodzinie		104	161	89	70
Podjęte interwencje karalne dotyczące przemocy w rodzinie – ogółem		35	92	-	65
1.	Spowodowane przez osoby trzeźwe	18	39	-	39
2.	Spowodowane przez osoby nietrzeźwe	24	53	-	26
Zatrzymani sprawcy przemocy w rodzinie – ogółem		35	39	59	50
1.	Osoby trzeźwe	11	2	39	18
2.	Osoby nietrzeźwe	24	37	20	32
Rodziny, w których podjęte były interwencje – ogółem		1667	1136	1412	1778
Rodziny, w których podjęto Procedurę interwencji „Niebieskie Karty”		35	92	64	65

1.2.3 Dane dotyczące pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
1.	Rodziny, w których stwierdzono zjawisko przemocy domowej	82	50	53	74
<i>w tym dzieci</i>		122	88	99	128
1.	Rodziny, w których podjęto Procedurę Interwencji „Niebieskie Karty”	10	13	21	8

1.2.4 Dane dotyczące pracy Prokuratury Rejonowej w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Prokuratury Rejonowej w Puławach	Ilość	
		2009	2010
1.	Liczba wniosków o wszczęcie postępowania, dotyczącego przemocyw rodzinie.	250	211
2.	Postępowania, dotyczące przemocy w rodzinie, w tym:		
2a	<i>Liczba postępowań wszczętych</i>	127	124
2b	<i>Liczba postępowań umorzonych</i>	41	34
2c	<i>Liczba postępowań trafiających do sądu</i>	86	61
3.	Zastosowany środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy – ogółem	26	31
3a	<i>Dozór policyjny</i>	3	19
3b	<i>Tymczasowe aresztowanie</i>	18	10
3c	<i>Inne, jakie?</i> - powstrzymanie się od kontaktu z pokrzywdzoną, - opuszczenie miejsca zamieszkania, - powstrzymanie się od nadużywania alkoholu.	5	---

1.2.5 Dane dotyczące pracy Sądu Rejonowego w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Sądu Rejonowego w Puławach	Ilość	
		2009	2010
1.	Liczba prowadzonych spraw, dotyczących przemocy w rodzinie.	145	82
2.	Liczba prowadzonych spraw, dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych:	100	66
2a	<i>wyrokiem skazującym,</i>	85	58
2b	<i>uniewinnieniem sprawcy,</i>	0	1
2c	<i>umorzeniem postępowania.</i>	10	7
3.	Liczba prowadzonych spraw, dotyczących przemocy w rodzinie, zakończonych wyrokiem skazującym, w tym:	85	58
3a	<i>orzekającym karę pozbawienia wolności,</i>	79	56
3b	<i>orzekającym karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,</i>	70	48
3c	<i>orzekającym karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania z orzeczonym dozorem kuratora sądowego,</i>	58	30
4c	<i>orzekającym inny rodzaj kary, jaki?</i> - ograniczenie wolności - grzywna	1 5	1 1

1.2.6 Dane dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Puławach za okres od 01.01.2010 r. do 31.10.2010 r.

Lp.	Dane liczbowe Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Ilość			
		2007	2008	2009	2010
Obrady Zespołu – ogółem		30	9	9	9

Posiedzenia całego składu Zespołu	10	9	9	9
Posiedzenia podzespołu	20	9	9	9
Podania do Zespołu	14	9	6	9

2.3 Zasoby środowiska lokalnego

2.5.1 Instytucje i organizacje, działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Urząd Miasta Puławy

a) Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Puławach

b) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puławach

2. Sąd Rejonowy w Puławach

3. Prokuratura Rejonowa w Puławach

4. Komenda Powiatowa Policji w Puławach

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

a) Klub Integracji Społecznej

b) Ośrodek Mediacji Rodzinnych i Społecznych

c) Zespół Profilaktyczno – Terapeutyczny

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

a) Punkt Interwencji Kryzysowej

7. Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach

8. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Puławach

9. Placówki oświatowe z terenu miasta Puławy

10. Placówki służby zdrowia z terenu miasta Puławy

11. Fundacja „Praesterno”

12. Puławskie Forum Organizacji i Stowarzyszeń “Razem”

a) Biuro Porad Obywatelskich

13. Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego

14. Stowarzyszenie „Barwy Tęczy”

15. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących „Pogodne Życie”

16. Towarzystwo „Nowa Kuźnia”

17. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym „AGAPE”

Rozdział 2.

Podstawowe założenia Programu

2.1 Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną Programu jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

Dokumentami, z którymi koresponduje realizacja Programu są:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Puławy,

- Miejski System Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie dla miasta Puławy na lata 2008 – 2012,

2.2 Adresaci Programu

Adresatami Programu są mieszkańcy miasta Puławy, a w szczególności:

- dzieci i młodzież,
- rodzice,
- nauczyciele i wychowawcy,
- osoby doznające przemocy,
- sprawcy przemocy,
- świadkowie przemocy,
- instytucje i organizacje, działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

2.3 Realizatorzy Programu

Podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu są:

- samorząd lokalny,
- instytucje i organizacje, działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

2.4 Źródła finansowania Programu

Program finansowany jest z:

- budżetu miasta Puławy – środki pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za korzystanie z tych zezwoleń,
- środków własnych realizatorów Programu,
- środków pozyskanych od sponsorów,

2.5 Monitorowanie i ewaluacja Programu

1. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Prezydent Miasta Puławy.
2. Osoba odpowiedzialna za realizację Programu monitoruje realizację zadań w danym roku i sporządza roczne sprawozdanie z realizacji tych zadań w danym roku.
3. Ewaluacji Programu służy diagnoza środowiska lokalnego.

Rozdział 3. Cele Programu

3.1 Główny cel Programu

Głównym celem Programu jest ograniczenie występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jego negatywnych następstw.

3.2 Cele szczegółowe Programu

Celami szczegółowymi Programu są:

1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie kwalifikacji osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Rozdział 4. Formy realizacji celów szczegółowych Programu

Podniesienie świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Formy realizacji

1. Prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych.
3. Wspieranie dodatkowych form spędzania czasu wolnego.
4. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.

5. Prowadzenie poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.
6. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych poprzez zakup i druk ulotek, plakatów, broszur.
7. Organizowanie lokalnych i przystępowanie do ogólnopolskich kampanii i konferencji.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób objętych zajęciami opiekuńczo – wychowawczymi.
2. Liczba osób objętych programami profilaktycznymi.
3. Liczba dodatkowych form spędzania czasu wolnego.
4. Liczba osób objętych zajęciami edukacyjnymi dla rodziców i nauczycieli w zakresie zwiększania kompetencji wychowawczych.
5. Liczba osób objętych poradnictwem psychologiczno – pedagogicznym.
6. Liczba zakupionych i wydrukowanych ulotek, plakatów i broszur.
7. Liczba kampanii i konferencji lokalnych i ogólnopolskich.

Cel szczegółowy

Zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Formy realizacji

1. Prowadzenie programów profilaktycznych.
2. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych.
3. Prowadzenie terapii.
4. Prowadzenie telefonu zaufania.
5. Udzielanie schronienia w hostelu.
6. Prowadzenie pomocy socjalnej w formie posiłku.
7. Udzielanie pomocy psychologicznej.
8. Udzielanie pomocy prawnej.
9. Udzielanie pomocy socjalnej.
10. Prowadzenie mediacji rodzinnych.
11. Prowadzenie działań interwencyjnych.
12. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób objętych programami profilaktycznymi.
2. Liczba osób objętych zajęciami socjoterapeutycznymi.
3. Liczba osób objętych terapią.
4. Liczba zgłoszeń do telefonu zaufania.
5. Liczba osób zamieszkująca w hostelu.
6. Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej w formie posiłku.
7. Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej.
8. Liczba osób korzystających z pomocy prawnej.
9. Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej.
10. Liczba osób korzystających z mediacji rodzinnych.
11. Liczba osób objętych działaniami interwencyjnymi.

12. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Cel szczegółowy

Podniesienie kwalifikacji osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Formy realizacji

Organizacja szkoleń, narad i konferencji.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób objętych szkoleniami, naradami i konferencjami.

**Rozdział 5.
Zadania do realizacji w 2011 roku**

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji w kwartałach				Planowany koszt realizacji	Jednostka realizująca
		I	II	III	IV		
I.	<i>Miejski System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.</i> Uchwała Nr XVIII/178/08 Rady Miasta Puławy z dnia 31 stycznia 2008 roku w sprawie uchwalenia Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Puławy na lata 2008 – 2012	X	X	X	X	-	Urząd Miasta Puławy
II.	Prowadzenie poradnictwa i interwencji <i>w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</i> 1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - wynagrodzenia dla członków Zespołu - materiały konieczne do pracy Zespołu - materiały informacyjno – edukacyjne dotyczące pracy Zespołu 2. Prowadzenie Procedury interwencji „Niebieskie Karty”	X	X	X	X	4.000zł	Urząd Miasta Puławy / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach Urząd Miasta Puławy Komenda Powiatowa Policji w Puławach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach

III.	<i>Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.</i> Powyższe zadanie realizowane będzie po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej. <u>Do zadań tych należą:</u> 1. Prowadzenie programu pomocy całodobowej dla ofiar przemocy domowej z możliwością udzielenia schronienia. 2. Prowadzenie programu korekcyjno– edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej.	X	X	X	X	176.500zł	Jednostka realizująca wyłoniona zostanie po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert
------	---	---	---	---	---	-----------	--

RAZEM	180.500zł
-------	-----------

TYTUŁ NR 2 DO MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2011 DLA MIASTA PUŁAWY.

Profilaktyczno - Rozwojowy Program Pracy z Dziećmi i Młodzieżą "ALTERNATYWA"

Profilaktyczno – Rozwojowy Program Pracy z Dziećmi i Młodzieżą „ALTERNATYWA” stanowi ofertę pracy skierowaną do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych gminy Miasto Puławy.

Idea Programu wypływa z dwóch podstawowych założeń:

1. Jedną z podstawowych przyczyn używania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież są deficyty rozwoju emocjonalnego oraz nieodpowiednia adaptacja do warunków życiowych.

2. Ograniczenie używania środków psychoaktywnych dokonuje się poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży w takich zajęciach, które oferują możliwość osiągnięcia zadowolenia i uzyskiwania pozytywnych wzmocnień bez konieczności sięgania po te środki.

Podstawowym celem Programu „ALTERNATYWA” jest wyposażenie młodego człowieka w wiedzę i umiejętności wspierające jego rozwój i umożliwiające satysfakcjonujące życie i dorastanie.

Realizacja tego celu odbywa się poprzez:

1. Zapewnianie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form pracy i zabawy jako alternatywy dla społecznie nieakceptowanych form spędzania czasu wolnego.

2. Wykształcenie nawyków organizowania i spędzania czasu wolnego bez używania środków psychoaktywnych.

3. Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań pozalekcyjnych.

4. Rozwijanie umiejętności społecznych i psychospołecznych.

5. Dostarczanie wiedzy i rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców.

6. Poprawianie komunikacji pomiędzy dziećmi a rodzicami i nauczycielami.

Program dostarcza pozytywnych alternatyw wobec spożywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Dzieje się to poprzez stymulowanie takich działań, w których dzieci i młodzież mogą doskonalić samodyscyplinę, zaufanie do siebie i poczucie własnej siły, stając się tym samym osobami dojrzałymi społecznie. Program stwarza możliwości na rozszerzenie zakresu doświadczeń młodego człowieka, a odpowiednio wykorzystany nauczy go zaradności, upewni o swojej wartości, nauczy znajdować oparcie w samym sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Program poprzez rozwijanie zainteresowań dziecka, pracę nad rozwojem jego własnej osobowości, efektywne zagospodarowanie czasu wolnego i stałą współpracę z rodzicami stanowi bardzo istotny czynnik chroniący dzieci i młodzież przed używaniem środków psychoaktywnych.

Ważnym elementem Programu jest indywidualizacja procesu wychowania i kształcenia, wprowadzenie interdyscyplinarnych zajęć, współpraca z rodzicami oraz stworzenie młodym ludziom możliwości współtworzenia działań i uczestniczenia w nich.

Głównymi adresatami Programu są uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz ich rodzice i nauczyciele. W wyborze grupy docelowej wzięto pod uwagę cechy rozwojowe dzieci i młodzieży.

Dzieci w wieku 7 – 9 lat zdobywają podstawy wiedzy mającej zasadnicze znaczenie dla ich przyszłego życia. Dla nich ważnym autorytetem jest nauczyciel. Ma on zatem bardzo dużą szansę pomagania dziecku w rozwijaniu umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach. Dzięki propozycjom odpowiedniego działania dziecko nauczy się o wiele więcej niż poprzez upominanie i udzielanie wskazówek. Dzieci w młodszym wieku szkolnym nie zawsze potrafią bezpośrednio i werbalnie wyrażać swoje emocje, stąd też ważne jest, aby nauczyciel dał im możliwość informowania o swoich przeżyciach w zabawie, malowaniu, rysowaniu, śpiewaniu piosenek, scenkach teatralnych czy przedstawieniach kukiełkowych. Może to być dobrym sposobem na zredukowanie napięć i problemów dziecka lub przynajmniej na sprowadzenie ich do takiego poziomu, w którym dziecko samo daje sobie radę. Rozpoczęcie właściwej pracy z dzieckiem w najmłodszych klasach szkoły podstawowej zwiększa jego szansę na skuteczne samodzielne radzenie sobie w sytuacjach trudnych w przyszłości. Działania takie określane są mianem profilaktyki pierwszorzędowej, a ich celem jest m.in. takie wspieranie rozwoju dziecka, aby potrafiło samodzielnie poszukiwać różnych form spędzania czasu wolnego, bezpiecznych dla jego rozwoju psychofizycznego.

Dzieci w wieku 10 – 12 lat starają się rozwijać swoje związki z rówieśnikami. Dotyczy to pogłębiania przyjaźni i przynależności do różnych grup. Dzieci te podejmują pierwsze próby niezależności. Stają przed koniecznością samodzielnego dokonywania wyborów i dlatego ważne jest aby wybory te były poparte rodzinnymi i społecznymi standardami. Bardzo istotne w tym okresie jest utrzymanie dobrej komunikacji z dzieckiem. Jeśli w tym okresie dziecko nie będzie mogło łatwo porozumiewać się z rodziną, to w wieku dorastania problemy z porozumiewaniem się staną się jeszcze trudniejsze, a to z kolei czyni młodego

człowieka bardziej podatnym na wpływ rówieśników, którzy mogą także zachęcać do używania środków psychoaktywnych.

Młodzież w wieku 13 – 15 lat z jednej strony chce być zauważana i doceniana przez innych, a z drugiej strony ma jeszcze niewielkie doświadczenie w radzeniu sobie ze stresem. Motywem wielu zachowań młodzieży jest chęć należenia do grupy rówieśniczej. Potrzeba przynależności przejawia się pragnieniem zachowywania się tak samo, jak rówieśnicy. Niektórzy młodzi ludzie używają środków psychoaktywnych np. wtedy gdy mają bardzo zły nastrój i nie potrafią sobie z nim poradzić, stosują je jako lek na nieśmiałość, lęk albo ze zwykłej ciekawości i chęci porównania swoich doznań z innymi. Realizowane w ramach Programu zajęcia mają zaproponować młodzieży takie wzorce postępowania, w których nie ma miejsca na alkohol, papierosy i narkotyki.

Wybór rodziców jako kolejnej grupy, która będzie współtworzyła i jednocześnie uczestniczyła w Programie również nie jest przypadkowy, ponieważ rodzic powinien stanowić oparcie dla dziecka w różnych fazach jego rozwoju. Jedną z istotnych podstaw zdrowej, a zatem zdolnej oprzeć się środkom psychoaktywnym, osobowości jest poczucie własnej wartości. Rodzice nie zawsze zdają sobie sprawę z faktu, że mają znaczący wpływ na wytworzenie lub zniszczenie u dziecka poczucia własnej wartości. Dziecko jest bardzo wrażliwe na to co mówią o nim rodzice i często, mało z pozoru znaczące, uwagi na jego temat kształtują jego samoocenę. Rodzice często korzystają z wachlarza nakazów, zakazów, ocen, opinii, kar, nagan i kpin, które w istocie informują dziecko o braku akceptacji z ich strony i budują w nim przekonanie, że jest niewiele warte. To co przeszkadza rodzicom w wytwarzaniu w dzieciach pozytywnej oceny, to świadomość własnej niedoskonałości i własna zanizowana samoocena. Rodzicom trudno jest zaakceptować własne dzieci, szczególnie wtedy gdy powtarzają ich własne błędy i porażki. Poza tym trudno jest nauczyć dziecko pozytywnego patrzenia na siebie jeżeli tak naprawdę najbliższa osoba, jaką jest rodzic nie akceptuje go. Program, będzie uwzględniał również pracę i współpracę z rodzicami, ponieważ bez ich zaangażowania i pomocy trudno byłoby pracować z samym dzieckiem.

Realizacja Programu „ALTERNATYWA”

W ramach Programu prowadzone są zajęcia z dziećmi i młodzieżą w następujących blokach:

I. Blok Zajęć Sportowych – formy aktywności przewidziane do realizacji w tym bloku mogą uwzględniać różne dyscypliny sportu. Rodzaj zajęć powinien być dostosowany do grupy wiekowej i możliwości uczniów.

II. Blok Edukacyjno – Rozwojowy – celem zajęć realizowanych w ramach tego bloku jest z jednej strony poznanie zasobów i możliwości każdego dziecka, z drugiej zaś rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań poprzez zwiększanie wiary w siebie i własne możliwości. Zajęcia realizowane w ramach tego bloku pozwalają na wykazanie się wiedzą i umiejętnościami każdemu dziecku.

III. Blok Wspierająco – Integrujący – celem zajęć realizowanych w ramach tego bloku jest samopoznanie, budowanie poczucia własnej wartości, nauczenie się prawidłowej komunikacji, nabywanie umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów oraz zwiększenie wiedzy o szkodliwym działaniu środków psychoaktywnych (w odniesieniu do dzieci w młodszym wieku szkolnym będzie to kształtowanie nawyków dbania o własne zdrowie).

IV. Blok Zajęć Zintegrowanych – formy aktywności przewidziane do realizacji w blokach II i III mogą wzajemnie się łączyć i uzupełniać tworząc blok zintegrowany. Może on zawierać np. elementy programów profilaktycznych połączone z zajęciami teatralnymi. Forma prowadzenia tego typu zajęć zależy całkowicie od inwencji nauczyciela oraz chęci i potrzeb dzieci i młodzieży. Celem prowadzenia takich działań będzie między innymi większe zintegrowanie grupy. Poza tym zajęcia zintegrowane łączą w sobie cele bloku II i III. Formy zajęć zintegrowanych powinny znaleźć odzwierciedlenie w tematyce zajęć przy zachowaniu równowagi pomiędzy tematyką z dwóch bloków głównych.

Proponowane w ramach Programu formy aktywności oraz dobór tematyki zajęć powinien odzwierciedlać potrzeby dzieci i młodzieży. Szkoła może proponować inne formy w zależności od potrzeb środowiska.

Podstawą do projektowania działań jest zdiagnozowanie zapotrzebowania danego środowiska szkolnego, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. Dzięki temu propozycja skierowana do odbiorców Programu będzie uwzględniała rzeczywiste potrzeby profilaktyczne środowiska.

W odniesieniu do dzieci w młodszym wieku szkolnym tzn. z klas I – III, zajęcia powinny być dostosowane do poziomu rozwoju emocjonalnego i osobowościowego tej grupy wiekowej. Wśród

wykorzystywanych metod pracy powinny pojawić się przede wszystkim takie, które zwiększają aktywność dziecka, uwalniają je od napięć psychicznych, ułatwiają wzajemne porozumiewanie i pozwalają na przeżycie sukcesu. Do takich metod należą m. in. psychodramy, dyskusje, burze mózgów, opowiadania, gry, zabawy i inne.

Tabela Nr 1 Przykładowe formy zajęć w poszczególnych blokach

Brak treści

I Blok Zajęć Sportowych	II Blok Edukacyjno – Rozwojowy	III Blok Wspierająco – Integrujący
§ zajęcia sportowo – rekreacyjne	§ klub dyskusyjny	§ Program "Bezpieczna szkoła"
§ zajęcia turystyczne	§ formy teatralne	§ Program „Jak żyć z ludźmi”
§ zajęcia taneczne	§ zajęcia kulinarne	§ Program „MOPR”
§ aerobic	§ spotkania z poezją i prozą	§ Program „Nasze spotkania”
§ gimnastyka korekcyjna	§ zajęcia wokalne – instrumentalne	§ Program "Tak czy Nie"
§ klub rowerowy	§ klub pomocy pozalekcyjnej	§ Program „Trzy koła”
§ zajęcia z następujących	§ kabaret	§ Program „Spójrz inaczej”
dyscyplin sportowych: piłka	§ zajęcia informatyczne	§ Program „Spójrz inaczej na agresję”
siatkowa, piłka nożna, piłka	§ klub szachowy	§ Program „Strażnicy Uśmiechu”
koszykowa, piłka ręczna, tenis	§ warsztaty dziennikarskie	§ Program „II Elementarz”
stołowy, hokej halowy, pływanie itp.	§ łamigłówki matematyczne	§ Program „Jestem Sobą”
§ inne w zależności od potrzeb	§ zajęcia artystyczne	§ zajęcia zwiększające umiejętności wychowawcze
środowiska	§ inne w zależności od potrzeb	rodziców
	środowiska	§ inne w zależności od potrzeb środowiska
IV Blok Zajęć Zintegrowanych		

Ustala się, że:

§ 50% sumy godzin tygodniowo przeznaczona jest na prowadzenie zajęć w ramach bloku I i II

§ 50% sumy godzin tygodniowo przeznaczona jest na prowadzenie zajęć w ramach bloku III i IV

Podział godzin w poszczególnych blokach powinien wynikać z diagnozy środowiska szkolnego.

Zasady realizacji Programu „ALTERNATYWA”

Zajęcia z dziećmi i młodzieżą w ramach Programu powinny odbywać się codziennie od poniedziałku do soboty w godzinach najkorzystniejszych dla dzieci i nauczycieli w danym środowisku. Ich rozkład w każdej placówce powinien uwzględniać zarówno racjonalne wykorzystanie klasopracowni szkolnych, jak i stworzyć możliwość udziału w więcej niż jednym zajęciu dla chętnych uczniów.

Tygodniowa liczba godzin zaplanowana dla danej szkoły zależy od liczby uczniów w szkole.

W szkołach liczących:

§ do 450 uczniów zaplanowano 12 godzin

§ od 451 do 500 uczniów zaplanowano 18 godzin

§ od 501 do 550 uczniów zaplanowano 20 godzin

* W szczególnych i uzasadnionych przypadkach (np. pełne wykorzystanie przyznanego limitu godzin przy jednoczesnym zapotrzebowaniu dzieci na kolejne zajęcia) i przeprowadzeniu analizy finansowej budżetu Programu, na pisemny wniosek dyrektora placówki mogą zostać przyznane dodatkowe godziny na realizację Programu.

Szkoła może również otrzymać mniej godzin, niż wynika z przyjętego założenia, w sytuacji, gdy dyrektor uzna to za uzasadnione i zwróci się z pisemnym wnioskiem.

Tabela Nr 2 Tygodniowa liczba godzin z podziałem na poszczególne szkoły

Brak treści

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów w roku szkolnym 2010/2011	Liczba godzin tygodniowo	Liczba godzin tygodniowo z podziałem na bloki
-----	--------------	---	-----------------------------	--

				Blok I i II	Blok III i IV
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	502	20	10	10
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2	414	12	6	6
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3	445	12	6	6
4.	Szkoła Podstawowa Nr 4	245	18 *	9	9
5.	Szkoła Podstawowa Nr 6	340	12	6	6
6.	Szkoła Podstawowa Nr 10	281	12	6	6
7.	Szkoła Podstawowa Nr 11	516	20	10	10
8.	Gimnazjum Publiczne Nr 1	273	12	6	6
9.	Gimnazjum Publiczne Nr 2	417	12	6	6
10.	Gimnazjum Publiczne Nr 3	270	12	6	6
11.	Gimnazjum Publiczne Nr 4	501	18*	9	9
RAZEM		4204	160	80	80

W przypadku, gdy szkoła nie wykorzysta przeznaczonego dla niej limitu godzin w danym tygodniu, dopuszcza się możliwość wykorzystania ich w terminie późniejszym, nie później jednak niż wskazuje na to termin zakończenia realizacji Programu.

Kryteria kwalifikacji do Programu „ALTERNATYWA”

Z Programu korzystać mogą w sposób dobrowolny wszyscy uczniowie uczęszczający do szkoły, na terenie której realizowany jest Program oraz ich rodzice. Wyboru zajęć będzie dokonywała sama młodzież poprzez deklaracje uczestnictwa w poszczególnych zajęciach. Osoby prowadzące zajęcia w ramach Programu powinny dołożyć wszelkich starań, aby zachęcić atrakcyjną formą zajęć, jak największą ilość dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Nauczyciele, którzy powzięli podejrzenie o problemach alkoholowych w rodzinie danego dziecka, uczęszczającego na zajęcia w ramach Programu, powinni powiadomić o tym Opiekuna Programu.

Opiekun Programu „ALTERNATYWA”

Opiekun Programu koordynuje realizację tego Programu na terenie każdej szkoły, w której jest on prowadzony. Niezbędnym warunkiem umożliwiającym zatrudnienie Opiekuna Programu jest posiadanie, przez tę osobę, udokumentowanych kwalifikacji i umiejętności do prowadzenia zajęć uwzględniających specyfikę pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym. Powinna to być osoba posiadająca wykształcenie wyższe psychologiczne lub pedagogiczne. W innym przypadku do zatrudnienia wymagana jest pozytywna opinia Wydziału Urzędu Miasta Puławy, odpowiedzialnego za realizację Programu.

Opiekun Programu odpowiada przed Dyrektorem szkoły za całość merytorycznej dokumentacji Programu realizowanego w szkole. Ponadto do jego zadań należy:

1. Przygotowanie i wykonanie diagnozy środowiska szkolnego.
2. Dostosowanie tematyki zajęć do wyników diagnozy i przygotowanie zbiorczej oferty, uwzględniającej potrzeby profilaktyczne środowiska.
3. Współpraca z nauczycielami, rodzicami i uczniami w zakresie proponowanych zajęć.
4. Prowadzenie zajęć z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.
5. Objęcie opieką i wsparciem młodzieży używającej alkoholu lub narkotyków (w szkołach gimnazjalnych).
6. Organizacja i prowadzenie spotkań i zajęć z rodzicami.

7. Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad osobom zainteresowanym.

8. Prowadzenie dokumentacji, w tym wykonywanie sprawozdań kwartalnych, półrocznych i rocznych z realizacji Programu „Alternatywa”.

Opiekun Programu realizuje swoje zadania w wymiarze 8 jednostek lekcyjnych tygodniowo.

Monitorowanie i nadzór nad realizacją Programu „ALTERNATYWA”

Za prawidłową realizację Programu pod względem merytorycznym, finansowym i organizacyjnym odpowiada Dyrektor szkoły, który:

§ zatrudnia Opiekuna Programu

§ zatrudnia osoby prowadzące zajęcia z dziećmi i młodzieżą

§ zatwierdza harmonogram pracy Opiekuna Programu

§ zatwierdza indywidualne plany pracy osób prowadzących zajęcia z dziećmi i młodzieżą

§ zatwierdza sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne z realizacji Programu.

Program będzie monitorowany na każdym etapie jego realizacji. Monitoring będzie prowadzony np. w postaci sondażu diagnostycznego oraz hospitacji. Odzwierciedleniem skuteczności Programu będzie liczba dzieci korzystających z zajęć, w stosunku do ogólnej liczby uczniów danej szkoły.

W ramach Programu prowadzona jest dokumentacja, do której należy:

§ diagnoza środowiska szkolnego

§ harmonogram zajęć

§ dziennik zajęć pozalekcyjnych

§ harmonogram pracy Opiekuna Programu

§ indywidualne plany pracy osób prowadzących zajęcia z dziećmi i młodzieżą

§ sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne z realizacji Programu

§ dokumentacja finansowa prowadzona według ogólnie obowiązujących przepisów

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form pracy i zabawy jako alternatywy dla społecznie nieakceptowanych form spędzania czasu wolnego.

Spodziewane efekty realizacji Programu „ALTERNATYWA”

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form pracy i zabawy jako alternatywy dla społecznie nieakceptowanych form spędzania czasu wolnego.

2. Wykształcenie nawyków organizowania i spędzania czasu wolnego bez używania środków psychoaktywnych.

3. Rozwinięcie uzdolnień i zainteresowań pozalekcyjnych.

4. Rozwinięcie umiejętności społecznych i psychospołecznych.

5. Dostarczenie wiedzy i rozwinięcie umiejętności wychowawczych rodziców.

6. Poprawa komunikacji pomiędzy dziećmi a rodzicami i nauczycielami.

Zasady finansowania Programu „ALTERNATYWA”

Program będzie finansowany ze środków:

§ Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Puławy, przeznaczonych na zajęcia pozalekcyjne,

§ przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Puławy.

Program może być również finansowany z innych źródeł.

Dyrektor szkoły zatrudnia Opiekuna Programu oraz osoby realizujące poszczególne zajęcia na podstawie umowy – zlecenia.

Termin realizacji Programu „ALTERNATYWA”

I półrocze 2011 roku

Zajęcia z dziećmi i młodzieżą:

- odbywają się przez okres 20 tygodni, tj. 6 dni w tygodniu x 20 tygodni = 120 dni
- rozpoczynają się 10 stycznia 2011 roku, a kończą 31 maja 2011 roku
- zajęć z dni 25.04 i 03.05 nie odpracowuje się

Praca Opiekuna Programu:

- odbywa się przez okres 20 tygodni, tj. 8 godz. w tygodniu x 20 tygodni = 160 godz.
- rozpoczyna się 10 stycznia 2011 roku, a kończy 31 maja 2011 roku
- zajęć z dni 25.04 i 03.05 nie odpracowuje się

II półrocze 2011 roku

Zajęcia z dziećmi i młodzieżą:

- odbywają się przez okres 10 tygodni, tj. 6 dni w tygodniu x 10 tygodni = 60 dni
- rozpoczynają się 3 października 2011 roku, a kończą 13 grudnia 2011 roku
- zajęć z dnia 01.11 i 11.11 nie odpracowuje się

Praca Opiekuna Programu:

- odbywa się przez okres 12 tygodni, tj. 8 godz. w tygodniu x 12 tygodni = 96 godz.
- rozpoczyna się 19 września 2011 roku, a kończy 13 grudnia 2011 roku
- zajęć z dnia 01.11 i 11.11 nie odpracowuje się

Koszt realizacji Programu „ALTERNATYWA” w 2011 roku

Koszt wynagrodzenia Opiekunów Programu

§ Opiekun Programu zatrudniony w danej szkole

Wynagrodzenie za 45 minut realizacji zajęć = 30 zł (brutto) + 5,27 zł (koszt ZUS i FP) = 35,27 zł

8 godzin tygodniowo x 6 szkół = 48 godzin

Kalkulacja kosztów:

32 tygodnie x 48 godzin x 35,27 = 54.174,72 zł

§ Opiekun Programu niezatrudniony w danej szkole

Wynagrodzenie za 45 minut realizacji zajęć = 30 zł (brutto)

8 godzin tygodniowo x 5 szkół = 40 godzin

Kalkulacja kosztów:

32 tygodnie x 40 godzin x 30 zł = 38.400 zł

Kalkulacja kosztów dla wszystkich szkół:

54.174,72 zł + 38.400 zł = 92.574,72 zł

Koszt realizacji zajęć

Wynagrodzenie za 45 minut realizacji zajęć = 35 zł (brutto) + 6,14 zł (koszt ZUS i FP) = 41,14 zł

160 godzin tygodniowo dla wszystkich szkół

Kalkulacja kosztów:

30 tygodni x 160 godzin x 41,14 zł = 197.472,00 zł

Koszt wyposażenia

600 zł x 11 szkół = 6.600 zł

Koszt realizacji Programu:

1. Koszt wynagrodzenia Opiekunów Programu – 92.574,72 zł

2. Koszt realizacji zajęć – 197.472,00 zł

3. Koszt wyposażenia – 6.600 zł

Koszt ogólny realizacji Programu – 296.646,72 zł

194.610,72 zł – koszt Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z czego:

• 92.574,72 zł – koszt wynagrodzenia Opiekunów Programu

• 98.736,00 zł – ½ kosztu realizacji zajęć

• 3.300 zł – ½ kosztu wyposażenia

102.036,00 zł – koszt Wydziału Edukacji i Sportu, z czego:

• 98.736,00 zł – ½ kosztu realizacji zajęć

• 3.300 zł – ½ kosztu wyposażenia

TYTUŁ NR 1 DO PROGRAMU "ALTERNATYWA". Zasady wdrażania Programu "ALTERNATYWA"

1. Dyrektor szkoły zapoznaje Radę Pedagogiczną z Programem. Po podjęciu decyzji o jego realizacji zobowiązuje wychowawców klas do poinformowania rodziców o jego realizacji.

2. Opiekun Programu wykonuje diagnozę środowiska szkolnego, uwzględniając zapotrzebowanie uczniów i rodziców na określone zajęcia.

3. Osoby, które chcą prowadzić zajęcia z dziećmi i młodzieżą, przedstawiają Opiekunowi Programu indywidualny plan pracy, na podstawie którego planują realizować zajęcia.

4. Opiekun Programu przygotowuje ofertę zbiorczą i dostarcza ją każdemu wychowawcy klasy. Przygotowana oferta zawiera także zajęcia prowadzone przez Opiekuna Programu.

5. Wychowawcy klas zapoznają dzieci i młodzież z ofertą zbiorczą przygotowaną przez Opiekuna Programu.

6. Uczniowie zapisują się na zajęcia u wychowawcy klasy lub u osoby realizującej te zajęcia.

7. Opiekun Programu przygotowuje swój harmonogram pracy i przedstawia go do zatwierdzenia Dyrektorowi szkoły.

8. Opiekun Programu przygotowuje harmonogram zajęć i przedstawia go do zatwierdzenia Dyrektorowi szkoły.

9. Dyrektor Szkoły w terminie do 8 stycznia oraz do 1 października przedkłada harmonogram zajęć oraz harmonogram pracy Opiekuna Programu Wydziałowi Urzędu Miasta Puławy, odpowiedzialnemu za realizację Programu, celem akceptacji. Harmonogram zajęć może ulec zmianie, wówczas Dyrektor szkoły niezwłocznie przedkłada każdą aktualizację w /w Wydziałowi.

10. Dyrektor Szkoły w terminie do 17 września przedkłada Wydziałowi Urzędu Miasta Puławy, odpowiedzialnemu za realizację Programu, dane liczbowe dotyczące ilości dzieci w rozpoczętym roku szkolnym. W przypadku, gdy ilość dzieci zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, na wniosek Dyrektora, szkole, która wykorzystwała przydzielone jej godziny zajęć, można przydzielić taką samą ilość godzin tygodniowo na kolejny rok szkolny, jaką realizowała w poprzednim roku szkolnym.

11. Dyrektor Szkoły w terminie do 10 dnia następnego miesiąca przedkłada Wydziałowi Urzędu Miasta Puławy, odpowiedzialnemu za realizację Programu, sprawozdanie półroczne i roczne z realizacji

Programu. Sprawozdania kwartalne z realizacji Programu powinny się znajdować w ustalonym miejscu i być udostępniane na każde żądanie osób upoważnionych do kontroli.

12. Pełna dokumentacja wdrażania i realizacji Programu powinna znajdować się w ustalonym miejscu i być udostępniana na każde żądanie osób upoważnionych do kontroli.

**TYTUŁ NR 2 DO PROGRAMU "ALTERNATYWA".
Regulamin realizacji Programu "ALTERNATYWA"**

1. Realizacja Programu jest dobrowolna.
2. Decyzję o realizacji Programu podejmuje Dyrektor szkoły w uzgodnieniu z Radą Pedagogiczną.
3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Dyrektor szkoły.
4. Program funkcjonuje oddzielnie dla szkół podstawowych i gimnazjów.
5. Zajęcia z dziećmi i młodzieżą w ramach Programu odbywają się codziennie od poniedziałku do soboty w godzinach najkorzystniejszych dla dzieci i nauczycieli w danym środowisku.
6. Realizacja Programu odbywa się na terenie szkoły. W szczególnych, uzasadnionych przypadkach, Dyrektor szkoły może zorganizować zajęcia w innym miejscu, po uprzednim poinformowaniu Wydziału Urzędu Miasta odpowiedzialnego za realizację Programu.
7. Z Programu korzystać mogą w sposób dobrowolny wszyscy uczniowie uczęszczający do szkoły, na terenie której realizowany jest Program oraz ich rodzice.
8. Jednostka zajęć trwa 45 minut.
9. Grupa uczniów korzystających z zajęć powinna liczyć nie mniej niż 8 osób. Opiekun Programu może prowadzić zajęcia w grupie mniejszej, jeżeli wymaga tego specyfika zajęć.
10. Zajęcia, w których frekwencja powinna wynosić minimum 8 osób, a jest stale mniejsza z powodu małego zainteresowania uczniów, powinny zostać zastąpione innymi zajęciami.
11. W zajęciach mogą uczestniczyć jednocześnie uczniowie różnych poziomów nauczania – powinno to być uzależnione od rodzaju zajęć.
12. Wszelkie wątpliwości związane z powyższym Regulaminem rozstrzyga Wydział Urzędu Miasta Puławy, odpowiedzialny za realizację Programu.

**TYTUŁ NR 3 DO PROGRAMU "ALTERNATYWA".
Roczny podział środków finansowych na poszczególne szkoły**

Lp.	Nazwa szkoły	Koszt Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			Koszt Wydziału Edukacji i Sportu		Koszt ogólny
		koszt wynagrodzenia Opiekunów Programu	½ kosztu realizacji zajęć	½ kosztu wyposażenia	½ kosztu realizacji zajęć	½ kosztu wyposażenia	
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	9.029,12 zł	12.342 zł	300 zł	12.342 zł	300 zł	34.313,12 zł
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2	7.680 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	23.090,40 zł
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3	9.029,12 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	24.439,52 zł
4.	Szkoła Podstawowa Nr 4	7.680 zł	11.107,80 zł	300 zł	11.107,80 zł	300 zł	30.495,60 zł
5.	Szkoła Podstawowa Nr 6	9.029,12 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	24.439,52 zł
6.	Szkoła Podstawowa Nr 10	7.680 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	23.090,40 zł
7.	Szkoła Podstawowa Nr 11	7.680 zł	12.342 zł	300 zł	12.342 zł	300 zł	32.964 zł
8.	Publiczne Gimnazjum Nr 1	7.680 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	23.090,40 zł

9.	Publiczne Gimnazjum Nr 2	9.029,12 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	24.439,52 zł
10.	Publiczne Gimnazjum Nr 3	9.029,12 zł	7.405,20 zł	300 zł	7.405,20 zł	300 zł	24.439,52 zł
11.	Publiczne Gimnazjum Nr 4	9.029,12 zł	11.107,80 zł	300 zł	11.107,80 zł	300 zł	31.844,72 zł
Koszt ogólny		92.574,72 zł	98.736 zł	3.300 zł	98.736 zł	3.300 zł	296.646,72 zł

TYTUŁ NR 3 DO MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2011 DLA MIASTA PUŁAWY.

Program nauki pływania dla uczniów szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Puławy

W trosce o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży, wprowadza się Program nauki pływania zwany dalej Programem. Program skierowany jest do uczniów szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Miasto Puławy. Realizacja zajęć w oparciu o nowoczesną bazę gminnych obiektów sportowych ma na celu wprowadzenie takiego systemu nauki pływania, który będzie zapewniał prawidłowy rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży, kształtował zainteresowania sportowe uczestników oraz stanowił podwaliny do przyszłej kariery sportowej.

I. Cele Programu

- wdrażanie od najmłodszych lat nawyków zdrowego stylu życia,
- rozwijanie świadomości zagrożenia utonięciem po spożyciu alkoholu,
- wdrożenie nawyku aktywnego organizowania i spędzania czasu wolnego bez użycia alkoholu,
- zapewnienie prawidłowego rozwoju psychofizycznego,
- kształtowanie pożądaných postaw życiowych zgodnych z ideą fair play,
- rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, umiejętności i kompetencji sportowych przygotowujących do prozdrowotnej aktywności sportowej oraz rozwoju talentów sportowych,

II. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu są:

- Urząd Miasta Puławy,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Puławach,
- szkoły podstawowe prowadzone przez Miasto Puławy.

III. Zadania realizatorów Programu

1. Nad realizacją Programu nadzór pełni Urząd Miasta Puławy.
2. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji po uzyskaniu pozytywnej opinii Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Puławy, zatrudnia koordynatora Programu, którym może być wyłącznie osoba posiadająca kwalifikacje trenera pływania.
3. Do obowiązków koordynatora należy:
  - coroczne przygotowanie harmonogramu realizacji Programu w porozumieniu z dyrektorami szkół,
  - zatwierdzenie rocznych planów sporządzanych przez osoby realizujące Program,
  - bezpośredni nadzór nad realizacją Programu, hospitacje zajęć, prowadzenie dziennika zajęć koordynatora,
  - opiniowanie kwalifikacji kandydatów, którym powierzone zostanie prowadzenie zajęć,
  - tworzenie grup na początku roku szkolnego oraz ich reorganizacji i likwidacji w trakcie roku szkolnego,

- współpraca z dyrektorami szkół i rodzicami uczestników, opiniowanie wniosków o zwolnienie z opłat, o których mowa w pkt. VII „Zasady finansowania Programu”,
- organizowanie okresowych i rocznych sprawdzianów postępów uczestników,
- składanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu.

4. Koordynator współpracuje bezpośrednio z Wydziałem Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Puławy.

5. Dyrektorzy Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, Szkoły Podstawowej Nr 10 i Szkoły Podstawowej Nr 11:

- a). powierzają prowadzenie zajęć programowych, po uzyskaniu pozytywnej opinii Koordynatora osobom z odpowiednim przygotowaniem,
- b). pobierają odpłatność za zajęcia, o których mowa w pkt. VII „Zasady finansowania Programu”,
- c). współpracują z koordynatorem w zakresie organizacji zajęć programowych.

IV. Organizacja zajęć

1. Zajęcia w ramach Programu rozpoczynają się od początku trzeciego tygodnia po rozpoczęciu roku szkolnego i kończą dwa tygodnie przed zakończeniem zajęć lekcyjnych.

2. Zajęcia w ramach Programu odbywają się:

- dla Szkoły Podstawowej Nr 1, Szkoły Podstawowej Nr 2 i Szkoły Podstawowej Nr 6 na pływalni Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Puławach – Al. Partyzantów 11,
- dla Szkoły Podstawowej Nr 3 i Szkoły Podstawowej Nr 10 na pływalni w Szkole Podstawowej Nr 10 w Puławach – ul. 6 Sierpnia 30,
- dla Szkoły Podstawowej Nr 4 i Szkoły Podstawowej Nr 11 na pływalni w Szkole Podstawowej Nr 11 w Puławach – ul. Legionu Puławskiego 8.

3. Harmonogram zajęć dla każdej grupy ustala koordynator w porozumieniu z dyrektorami szkół i Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

V. Etapy Programu

Ustala się następujące etapy Programu:

1. Etap I – nauka pływania:

- a). realizacja etapu odbywa się w klasach pierwszych szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Puławy,
- b). uczniowie danej szkoły dzieleni są na grupy o liczebności zgodnej z obowiązującymi przepisami,
- c). każda grupa realizuje zajęcia w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo.

2. Etap II – nauka pływania – doskonalenie:

- a). realizacja etapu odbywa się w klasach drugich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Puławy,
- b). spośród uczniów, którzy ukończyli I etap tworzy się grupy o liczebności zgodnej z obowiązującymi przepisami,
- c). w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po pozytywnym zaopiniowaniu przez koordynatora możliwe jest uczestnictwo w programie ucznia, który nie zrealizował w pełni I etapu,

d). każda grupa realizuje zajęcia w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo.

3. Etap III – nauka pływania stylowego:

- a). realizacja etapu odbywa się w klasach trzecich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Puławy,
- b). spośród uczniów danej szkoły, którzy zrealizowali II etap i roją nadzieję na znaczne postępy w pływaniu tworzy się jedną międzyoddziałową grupę o liczebności zgodnej z obowiązującymi przepisami,
- c). każda z międzyoddziałowych szkolnych grup realizuje zajęcia w wymiarze pięciu godzin lekcyjnych tygodniowo.

4. Etap IV – kontynuacja nauki pływania stylowego:

- a). realizacja etapu odbywa się w klasach czwartych szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Puławy,
- b). spośród uczniów, którzy zrealizowali III etap i deklarują kontynuację realizacji Programu tworzy się trzy grupy międzyszkolne o liczebności zgodnej z obowiązującymi przepisami. Każda z grup realizuje program na innej pływalni.
- c). grupy realizują zajęcia w wymiarze siedmiu godzin lekcyjnych tygodniowo.

Każdy z etapów Programu kończy się sprawdzianem (zawodami), w którym mają obowiązek uczestniczyć wszyscy uczniowie realizujący Program, reprezentując swoje szkoły.

VI. Zasady uczestnictwa

- 1. Udział dziecka na każdym etapie Programu jest dobrowolny.
- 2. W Programie mogą uczestniczyć dzieci, których rodzice / prawni opiekunowie:
  - złożą pisemną deklarację systematycznego uczestnictwa dziecka w zajęciach,
  - od II etapu Programu złożą pisemną deklarację systematycznego uczestnictwa dziecka w zajęciach oraz ponoszenia części kosztów organizacji zajęć,
  - złożą pisemną deklarację odpowiedzialności za przyprowadzenie i odprowadzenie dziecka na zajęcia.
- 3. W I etapie realizacji Programu (I klasa) w przypadku trzykrotnej kolejnej frekwencji poniżej 10 uczestników zajęć (bez usprawiedliwienia) koordynator Programu rozwiązuje grupę informując o tym fakcie odpowiednio dyrektora, o którym mowa w pkt. II „Zadania realizatorów Programu”, który automatycznie wstrzymuje wypłatę wynagrodzenia osobie prowadzącej zajęcia.
- 4. Pozostałych uczestników rozwiązanej grupy koordynator kieruje za zgodą ich rodziców / opiekunów prawnych do innych grup realizujących Program.

VII. Zasady finansowania Programu

- 1. Finansowanie Programu odbywa się w ramach środków corocznie zabezpieczanych w budżecie Miasta Puławy. Obsługę administracyjną i finansową Programu zapewnia Miejskie Ośrodek Sportu i Rekreacji w Puławach.
- 2. Wynagrodzenie dla osób realizujących Program:
  - a). miesięczne wynagrodzenie koordynatora Programu wynosi 1500 zł brutto,
  - b). wynagrodzenie za 45 – minutową jednostkę zrealizowanych zajęć wynosi 27 zł brutto.